

Rammeplan for SFO

Forskrift om rammeplan for skolefritidsordningen.

REGELVERK | SIST ENDRET: 09.06.2021

Innhold

1. Om rammeplan for skolefritidsordningen

2. Skolefritidsordningens verdigrunnlag

- 2.1. Overordnet om verdigrunnlaget til SFO
- 2.2. Barndommens egenverdi
- 2.3. Trygghet, omsorg og trivsel
- 2.4. Mangfold og inkludering
- 2.5. Skaperglede, engasjement og utforskertrang
- 2.6. Demokrati og fellesskap
- 2.7. Bærekraftig utvikling

3. Innholdet i skolefritidsordningen

- 3.1. Overordnet om innholdet i SFO
- 3.2. Lek
- 3.3. Kultur
- 3.4. Fysisk aktivitet og bevegelsesglede
- 3.5. Mat og måltidsglede

4. En inkluderende skolefritidsordning

5. Samarbeid i skolefritidsordningen

- 5.1. Overordnet om samarbeid
- 5.2. Overgang fra barnehage til skole og SFO

6. Kvalitetsutvikling

- 6.1. Overordnet om kvalitetsutvikling
- 6.2. Planarbeid

Hjemmel

Du finner relevant støttemateriell sammen med hvert enkelt kapittel i rammeplanen.

[Samlet oversikt over alt støttematerialet til rammeplanen](#)

Oversettelser

Den offisielle rammeplan for skolefritidsordningen er skrevet på bokmål. Våre oversettelser er ment som støtte i arbeidet med forståelse og bruk av rammeplanen.

[Rammeplan for SFO bokmål \(PDF\)](#)

[Rammeplan for SFO nynorsk \(PDF\)](#)

[Rammeplan for SFO nordsamisk \(PDF\)](#)

[Rammeplan for SFO sørsamisk \(PDF\)](#)

[Rammeplan for SFO lulesamisk \(PDF\)](#)

[Rammeplan for SFO engelsk \(PDF\)](#)

1. Om rammeplan for skolefritidsordningen

Denne rammeplanen gjelder for arbeidet i skolefritidsordningen (SFO). SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi barna omsorg og tilsyn. Dette følger av opplæringsloven § 13-7.

Rammeplanen har status som forskrift med hjemmel i opplæringsloven § 13-7, og gjelder for skolefritidsordninger som er omfattet av denne bestemmelsen. Kommunen eller den kommunen bruker til å oppfylle sin plikt etter opplæringsloven § 13-7, har ansvaret for at SFO drives i samsvar med gjeldende regelverk.

Rammeplanen gir rom for lokale variasjoner, satsinger og planer. For å sikre et helhetlig perspektiv på barnas oppvekst og utvikling bør SFO og skole samarbeide tett. Når SFO er knyttet til skoler, skal rektor til vanlig være virksomhetens leder, jf. opplæringsloven § 13-7. Rektor kan delegere oppgaver til en som får ansvar for den daglige driften av SFO.

Opplæringslovens kapittel 9 A om elevenes skolemiljø gjelder også for SFO, bortsett fra de unntakene som følger av § 9 A-1. Kapittel 9 A handler om retten til et trygt og godt fysisk og psykososialt miljø i SFO og plasserer ansvaret for barnas trygghet hos de voksne. Personalet i SFO er også omfattet av meldeplikten til barnevernet, jf. barnevernloven § 6-4. Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. gjelder også for SFO.

Rammeplanen presiserer og utdyper verdigrunnlaget for SFO. Verdigrunnlaget for SFO bygger på grunnleggende verdier som også gjelder for barnehage og grunnopplæring. Norge har sluttet seg til internasjonale konvensjoner, slik som FNs konvensjon om barnets rettigheter og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Verdigrunnlaget i rammeplanen bygger også på disse.

Rammeplan for SFO består av seks kapitler: 1. Om rammeplan for skolefritidsordningen, 2. Skolefritidsordningens verdigrunnlag, 3. Innholdet i skolefritidsordningen, 4. En inkluderende skolefritidsordning, 5. Samarbeid i skolefritidsordningen og 6. Kvalitetsutvikling.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Film

[Hva er rammeplan for SFO?](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hva betyr rammeplanen for oss og vårt arbeid?
- Hvordan sørger vi for at alle i personalet kjenner til FNs barnekonvensjon og ILO-konvensjonen om urfolks rettigheter?
- Hvordan jobber vi for å ha gode prosesser rundt refleksjon, diskusjon og forankring av rammeplanen?
- Hvilke utviklings- og endringsarbeid må vi gjøre for å jobbe i tråd med

rammeplanen?

- Hvordan sørger vi for at alle i personalet kjenner til innhold og oppgaver i rammeplanen?
- Hvordan sikrer vi at vi har kompetanse til å utvikle praksisen vår i tråd med rammeplanen?

2. Skolefritidsordningens verdigrunnlag

2.1. Overordnet om verdigrunnlaget til SFO

2.2. Barndommens egenverdi

2.3. Trygghet, omsorg og trivsel

2.4. Mangfold og inkludering

2.5. Skaperglede, engasjement og utforskertrang

2.6. Demokrati og fellesskap

2.7. Bærekraftig utvikling

2.1. Overordnet om verdigrunnlaget til SFO

SFO skal bygge sin praksis på grunnleggende verdier som er felles i formålsparagrafene til barnehagen og opplæringen.

Verdigrunnlaget skal formidles og praktiseres i alle deler av arbeidet i SFO og prege innholdet og arbeidsmåtene.

2.2. Barndommens egenverdi

Barndommen har sin egenverdi, og SFO skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet,

ivareta barnas behov for omsorg og tilsyn, samtidig som det gis rik mulighet for meningsfull fritid og lek. SFO skal bidra til trivsel og glede i selvvalgt lek og tilrettelagte aktiviteter, og gi rom for rekreasjon og hvile. Barnets beste skal alltid være et grunnleggende hensyn. Barn har rett til å uttale seg om forhold som berører dem, og barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med alder og modenhet. SFO skal bidra til barnas mestring og opplevelse av egenverd.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Film

Barns medvirkning

Refleksjonsspørsmål

- Hva betyr det i vår SFO at barndommen har sin egenverdi?
- Hvordan tilrettelegger vi for at barna får leke?
- Hva gjør vi for at barna skal trives?

- Hvordan er balansegangen mellom selvvalgt lek og tilrettelagte aktiviteter hos oss?
- På hvilken måte gir vi rom for hvile og rekreasjon?
- Hvordan kan vi sikre at barnas synspunkter blir vektlagt?
- Hvordan jobber vi for at barna skal oppleve mestring?
- Hva betyr egenverd og hvordan jobber vi for at barna opplever dette?

2.3. Trygghet, omsorg og trivsel

SFO skal ivareta og møte barnas behov for omsorg, trygghet, trivsel, tilhørighet og anerkjennelse. Omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel og for utvikling av empati. I SFO skal det enkelte barn bli sett og få støtte til å utvikle empati og vise omsorg for andre. Barn skal både få omsorg og gis muligheter for å gi omsorg.

SFO skal fremme barnas fysiske og psykiske helse og bidra til at de opplever glede og mestring. SFO skal støtte utviklingen av trygge og gode relasjoner barna imellom, mellom barna og personalet og mellom personalet og barnas foreldre. SFO skal fremme inkludering og bidra til at alle barna har mulighet til å utvikle vennskap. Barna skal få støtte til å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til både aktivitet og hvile i løpet av tiden de tilbringer i SFO.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Temasider og artikler

[Trygt og godt miljø i SFO](#)

[En anerkjennende kultur i SFO](#)

[Observasjon](#)

Film

[Voksne skaper vennskap](#)

[Omsorgsfulle relasjoner](#)

[Usystematisk og systematisk observasjon](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan møter vi barnas behov for omsorg?
- Barn er avhengig av å oppleve trygghet for å trives. Hvordan ivaretar vi dette hos oss?
- På hvilke måter sikrer vi at barna opplever tilhørighet i vår SFO?
- Hva legger vi i begrepet «anerkjennelse», og hvordan gjør vi dette i praksis?
- Hvordan legger vi til rette for at barna skal oppleve glede og mestring?
- Hvordan jobber vi for å bygge gode relasjoner barna imellom, og mellom barna og de voksne?

- Hva gjør vi for å ha en god relasjon til alle foreldrene?
- Hvordan kan vi hjelpe barna til å utvikle vennskap i SFO?
- Hva kan vi gjøre for at barna blir kjent med egne og andres følelser?

Faglig påfyll

Kompetansepakke om trygt og godt miljø i SFO

Andre nyttige ressurser

FUG (Foreldreutvalget for grunnopplæringen)

2.4. Mangfold og inkludering

Respekt for ulikhet og anerkjennelse av mangfold skal legges til grunn for arbeidet i SFO. Gjennom å anerkjenne barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer kan SFO bidra til at barna får utvikle et positivt forhold til seg selv og til egen og andres kultur og erfaringsbakgrunn. SFO skal legge til rette for at samiske barn kan bevare og utvikle sitt språk og sin kultur.

SFO skal innrettes slik at alle barn får gode utviklingsvilkår, uavhengig av barnas forutsetninger og behov for tilrettelegging, og bidra til at alle barn er en del av et inkluderende fellesskap.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Artikler og temasider

Samisk i SFO

Å inkludere alle

Refleksjonsspørsmål

- På hvilke måter er det synlig at ulikhet og anerkjennelse av mangfold er viktige verdier i vår SFO?
- Hvordan legger vi til rette for at barna skal utvikle et positivt forhold til seg selv og andre?
- Hva er et inkluderende fellesskap?
- Hvordan bidrar vi til at alle barna skal oppleve at de er en del av et fellesskap?
- På hvilken måte sikrer vi at alle barna blir inkludert?

Andre nyttige ressurser

Språklig og kulturelt mangfold i SFO (NAFO)

2.5. Skaperglede, engasjement og utforskertrang

Ved å ta utgangspunkt i barnas skaperglede, engasjement og utforskertrang skal SFO gi en god ramme for helhetlig utvikling og læring. Læring i SFO foregår først og fremst gjennom lek, selvvalgte aktiviteter og samhandling med andre barn og med SFOs personale. SFO skal anerkjenne at å leke er en typisk væremåte blant barn, og at leken har en egenverdi. SFO skal prioritere tid og rom for lek.

SFO skal støtte barnas naturlige nysgjerrighet og lyst til å skape og være kreative, engasjerte og utforskende. Innholdet, arbeidsformene og det fysiske miljøet i SFO skal støtte opp under barnas lyst til å leke, skape, utforske og mestre.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttemateriellet.

Film

Kreativitet

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan tilrettelegger vi for barnas utforskertrang?
- Hva betyr det at leken har en egenverdi?
- Hvordan ivaretar vi barnas naturlige nysgjerrighet?

- Hvordan inspirerer vi barna til å skape og være kreative?
- Hva kan vi gjøre med det fysiske miljøet slik at det stimulerer til lek, kreativitet og utforsking?
- Hvordan støtter vi opp under barnas mestringsbehov?

2.6. Demokrati og fellesskap

SFO skal fremme demokrati, motarbeide alle former for diskriminering og bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og likeverd. SFO skal bidra til at barn møter og ser verdien av et likestilt samfunn der alle har mulighet til å bli sett og hørt.

Barna skal oppmuntres til deltakelse i fellesskapet. Barna skal få støtte til å inkludere andres perspektiv, håndtere meningsbrytninger og respektere uenighet og finne felles løsninger. Gjennom å delta i fellesskap får barna øve på å tilpasse seg andre, men også sette egne grenser og uttrykke egne behov.

Barn har rett til medvirkning tilpasset deres alder og forutsetninger, inkludert i arbeidet for et trygt og godt fysisk og psykososialt miljø.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Film

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan jobber vi for at barna erfarer demokrati i vår SFO?
- Hvordan motarbeider vi alle former for diskriminering?
- Hva betyr barns medvirkning?

- På hvilke måter får barna medvirke i vår SFO?
- Hvordan sørger vi for at barna opplever likestilling og likeverd?
- Hvordan jobber vi for at alle opplever å være en del av fellesskapet?
- På hvilke måter får barna medvirke i vår SFO?
- Hvordan kan vi utvikle et trygt og godt fysisk og psykososialt miljø?

2.7. Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling omfatter sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. SFO skal støtte opp under verdier, holdninger og handlinger som fremmer en bærekraftig utvikling. SFO skal støtte barna i å utvikle naturglede og i å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

SFO skal oppmuntre barn til å reflektere og handle etisk og miljøbevisst, vise solidaritet og ta veloverveide valg.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Film

Bærekraftig praksis

Refleksjonsspørsmål

- Hva legger vi i begrepet bærekraftig utvikling?
- Hvordan kan vi jobbe for å fremme bærekraftig utvikling?
- Hvordan legger vi til rette for at barna kan være miljøbevisste og ta gode valg?

3. Innholdet i skolefritidsordningen

3.1. Overordnet om innholdet i SFO

3.2. Lek

3.3. Kultur

3.4. Fysisk aktivitet og bevegelsesglede

3.5. Mat og måltidsglede

3.1. Overordnet om innholdet i SFO

SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter som er tilpasset barn i ulike alder og med forskjellig funksjonsnivå. SFO skal, gjennom innhold og arbeidsmåter, legge til rette for god samhandling i barnegruppene, mellom enkeltbarn og mellom voksne og barn. Barna skal ha gode vilkår for å medvirke i SFO.

SFO skal ha et helsefremmende innhold. Dette krever også et areal som både passer barnegruppens alder og forutsetninger. SFO bør legge til rette for aktiviteter både utendørs og innendørs. SFO skal bidra til barnas psykiske helse gjennom å støtte barnas opplevelser av livsglede, mestring og egenverd og deres utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet. Innholdet i SFO skal støtte opp under at alle barn har mulighet til å utvikle vennskap.

Når digitale ressurser brukes i SFO, må det skje på en hensiktsmessig og forsvarlig måte og slik at det kan stimulere barn til utforskende, kreativ og skapende samhandling. Det er SFOs ansvar å ivareta barnas sikkerhet og trygghet på nett og at regler for personvern følges ved bruk av digitale ressurser.

Aktivitetene i SFO skal tilpasses den enkelte barnegruppe. SFO skal ivareta barnas

interesser og introdusere nye aktiviteter. I tillegg til selv å tilrettelegge for aktiviteter kan SFO samarbeide med kulturskoler, lokale lag, foreninger og organisasjoner for å gjennomføre og organisere innholdet og aktivitetene. I planleggingen av innholdet skal SFO være bevisst på at aktiviteter også kan virke ekskluderende på enkeltbarn eller grupper, for eksempel på grunn av økonomi, behov for særskilt tilrettelegging og språklig eller kulturell bakgrunn. SFO skal vurdere hvordan det helhetlige tilbudet i SFO kan tilpasses for å være mest mulig inkluderende.

SFO kan tilby tilrettelagte aktiviteter som støtter opp under skolens innhold. Tilnærmingen i SFO skal imidlertid være en annen enn i skolen, slik at det legges særlig vekt på selvvalgt lek og annen barnestyrt aktivitet.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Artikler og temsider

[Digital praksis og digital dømmekraft i SFO](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan tilpasser vi lek og aktiviteter til ulike alder og funksjonsnivå?
- Hva kjennetegner god samhandling mellom barn og mellom barn og voksne?
- Hvordan kan innholdet og arbeidsmåter i vår SFO bidra til god samhandling?
- Hvordan får barna medvirke i vår SFO?
- Hvordan jobber vi for at alle barn har mulighet for å utvikle gode relasjoner og vennskap?
- På hvilke måter tilpasser vi aktiviteter slik at de er mest mulig inkluderende for alle barna?

3.2. Lek

Leken skal ha stor plass i SFO, og barna skal ha tid og rom til lek hver dag. Alle barn skal få mulighet til aktiv deltakelse i leken og å oppleve mestring. SFO skal tilrettelegge for og støtte opp om, at leken kan stimulere til vennskap, relasjonsbygging, språkutvikling, undring og kreativitet. SFO skal legge til rette for lek som engasjerer og inspirerer barna i aktivitet og til aktivitet, og som kan bidra til allsidig utvikling og læring. Aktiviteten i SFO skal ha et tydelig barneperspektiv. SFO bør legge til rette for at personalet jevnlig kan diskutere og reflektere over hva lek innebærer, og hvordan man som ansvarlig tilrettelegger opptrer i møte med lekende barn.

SFO skal legge til rette for og inspirere til et godt lekemiljø for alle barn. SFO skal legge til rette for at barn med behov for særskilt tilrettelegging blir inkludert i lek og tilrettelagt aktivitet.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Temasider og artikler

[Den viktige leken](#)

Film

[Den voksne i leken](#)

[Lekemiljø](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvilke typer lek kjenner vi til?
- Hva er et godt lekemiljø? Hvordan legger vi til rette for dette hos oss?
- Hvordan kan vi gi rom for ulike typer lek, både ute og inne?
- Hvordan jobber vi for at alle barna blir inkludert og deltar aktivt i lek?
- På hvilken måte har aktivitetene i vår SFO et tydelig barneperspektiv?
- Hva betyr det at leken har en egenverdi, og hvordan vises dette i praksis?
- Hvordan observerer vi barnas lek, og hva bruker vi observasjonene til?
- På hvilke måter kan vi delta i barnas lek?
- Hvordan benytter vi leken for at alle barna kan etablere gode relasjoner og

vennskap?

Andre nyttige ressurser

[Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen](#)

[Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet](#)

3.3. Kultur

Kultur skal ha en viktig plass i SFO. SFO skal legge til rette for at barna får delta i forskjellige kunstneriske og kulturelle aktiviteter, slik som musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet. Gjennom kulturaktiviteter skal SFO gi støtte til at barna får skape sine egne uttrykk og får kjennskap til ulike måter å uttrykke seg på, slik at mangfoldet i barnegruppen blir representert. SFO skal bidra til at barna møter samisk kultur.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttemateriellet.

Artikler og temasider

[Kunst- og kulturaktiviteter](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan jobber vi for at barna får delta i forskjellige kunstneriske og kulturelle aktiviteter?
- Hvordan kan vi legge til rette for aktiviteter som gjør det mulig for barna å skape sine egne uttrykk?
- Hvordan sørger vi for at barna får kjennskap til ulike måter å uttrykke seg på?
- Hvordan kan vi legge til rette for at barna møter samisk kultur?

Andre nyttige ressurser

[Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen](#)

3.4. Fysisk aktivitet og bevegelsesglede

SFO skal være en arena for daglig fysisk aktivitet som kan fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. SFO skal legge til rette for at alle barn får delta i variert bevegelseslek og fysisk aktivitet, og bidra til aktivitetslyst. SFO bør legge til rette for aktivitetsformer som kan bidra til bevegelsesglede, og som oppstår i lek sammen med andre barn. Fysisk aktivitet kan også ivaretas gjennom organiserte aktiviteter. I tilrettelegging og organisering av aktivitetene skal lek og medvirkning tillegges stor vekt.

Det fysiske miljøet og utstyret skal være utformet og tilrettelagt med tanke på barnas alder, funksjonsnivå og interesser, slik at det fremmer fysisk aktiv lek.

SFO bør legge til rette for at barna kan være utendørs en del av tiden de er i SFO hver dag. SFO kan vurdere hvordan områder i lokalmiljøet, for eksempel skogholt, andre naturområder eller aktivitetsanlegg, kan brukes i lek, utforsking og fysisk aktivitet.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Artikler og temasider

[Fysisk aktivitet i SFO-hverdagen](#)

Film

[Bevegelsesglede](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hva legger vi i begrepet “bevegelsesglede”, og hva gjør vi for å ivareta dette i vår SFO?
- Hvordan utvikler vi vår kompetanse om fysisk aktivitet?
- Hvordan sørger vi for varierte fysiske aktiviteter?
- På hvilke måter får barna i vår SFO utforske og bruke lokalmiljøet?

Andre nyttige ressurser

[Aktivitetskassen](#)

[Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet](#)

[Friluftsliv i skolen](#)

3.5. Mat og måltidsglede

SFO skal legge til rette for daglige måltider som gir barna grunnlag for å utvikle matglede, fellesskapsfølelse og gode helsevaner. Barna skal få tilstrekkelig tid og ro til å spise i løpet av tiden de tilbringer i SFO. Måltidet kan være medbrakt matpakke eller mat servert av SFO. Når mat blir servert i SFO, bør SFO legge vekt på et helsefremmende kosthold og bygge på Helsedirektoratets kostråd, samt legge vekt på bærekraftige matvaner og forbruk. SFO bør følge nasjonale føringer for måltider.

Måltidet er en daglig og hverdagsnær arena som handler om mer enn maten som spises. SFO bør legge til rette for måltidsglede med gode samtaler, deltakelse og opplevelse av fellesskap hos barna. Personalet bør delta aktivt i måltidet. SFO skal ha gode rutiner for hygiene og avfallshåndtering og bør formidle disse til barna.

Å lage mat sammen i SFO kan gi barna erfaring med hvordan de selv kan lage enkle og sunne måltider, og hvordan de sammen med andre kan skape trivelige rammer rundt måltidet.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttemateriellet.

Artikler og temasider

[Mat og måltidsglede i SFO](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan kan vi legge til rette for måltidsglede som bidrar til opplevelse av deltakelse og fellesskap?
- Hvordan deltar personalet under måltidene?
- Hvordan kan vi ivareta et helsefremmende kosthold bygd på Helsedirektoratets kostråd?

- Hva legger vi i begrepet "bærekraftige matvaner og forbruk"?
- Hvordan kan vi gi barna erfaringer med matlaging?

Andre nyttige ressurser

[Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet](#)

[Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltid i skole og SFO](#)

[Helsedirektoratets kostråd](#)

[Matjungelen](#)

[Fiskesprell](#)

4. En inkluderende skolefritidsordning

SFO skal aktivt bidra til å danne fellesskap der alle barn kan delta og få en opplevelse av å høre til. SFO skal bidra til at barn opplever likeverd, sosial tilhørighet og sosialt

felleskap med andre barn og med personalet. Dette forutsetter respekt for forskjellighet og anerkjennelse av mangfold. Felleskap kan oppleves i større eller mindre grupper, og i lek og tilrettelagte aktiviteter. Personalet skal observere barnas lek og aktiviteter, vurdere om alle barn gis muligheter for deltagelse og med utgangspunkt i barnas interesser legge til rette for at alle barn kan delta.

Det skal være en variasjon i tilbudet som tar hensyn til barnegruppen og barnas alder, utvikling og interesser. Barn med behov for særskilt tilrettelegging skal ha et tilbud som legger til rette for at også de kan være inkludert og delta likeverdig i lek, kultur og aktiviteter. SFO skal arbeide aktivt for å fremme universell utforming, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 19, for å bidra til barnas inkludering og tilhørighet til fellesskapet.

SFO skal ivareta, anerkjenne og synliggjøre mangfold og legge til rette for at ulike språk, uttrykksformer og kulturer kan inkluderes i lek og aktivitet. I utformingen av lekemiljøet ute og inne skal SFO ta hensyn til mangfoldet i barnegruppen.

Gjennom å gi barn muligheter for aktiv deltakelse i lek, kultur- og fritidsaktiviteter sammen med andre barn kan skolefritidsordningen bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttemateriellet.

Temasider og artikler

[Inkluderende fellesskap for barn med behov for særskilt tilrettelegging](#)

[Å inkludere alle](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan jobber vi for at alle barna opplever å høre til i et fellesskap?
- Hvordan sikrer vi at alle barna opplever seg sett, respektert og anerkjent?
- Hva legger vi i begrepet «likeverd» og hvordan jobber vi med dette?

- Hvordan kan vi sikre at alle barna blir inkludert og deltar aktivt i lek?
- Hvordan inkluderer vi barn med behov for særskilt tilrettelegging?
- Hva kan vi gjøre for å motvirke diskriminering i vår SFO?
- Hvordan bruker vi barnas ulike språk og kulturer i lek og aktiviteter?

Andre nyttige ressurser

[Språklig og kulturelt mangfold i SFO \(NAFO\)](#)

[Universell utforming av barnehage- og skolebygg](#)

[Statped](#)

Faglig påfyll

[Kompetansepakke om inkluderende praksis](#)

5. Samarbeid i skolefritidsordningen

[5.1. Overordnet om samarbeid](#)

[5.2. Overgang fra barnehage til skole og SFO](#)

5.1. Overordnet om samarbeid

Hensynet til barnas beste skal ligge til grunn når SFO samarbeider med foreldre, skole, barnehage og andre offentlige instanser.

SFO skal legge til rette for god dialog og samarbeid med foreldrene. SFO skal gi foreldrene informasjon om tilbudet, avklare gjensidige forventninger og legge til rette for at foreldre kan bidra i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten. Kommunen er ansvarlig for at foreldre får informasjon om hva som kan forventes av skolefritidstilbudet, og hvilke arenaer for samarbeid som finnes. Kommunen skal også informere foreldre om de moderasjonsordningene som gjelder for SFO, for å bidra til at familieøkonomi ikke hindrer barn fra å delta i SFO.

Kommunen skal sørge for at SFO ved behov blir inkludert i samarbeid med relevante

virksomheter og tjenester, som blant annet helsestasjons- og skolehelsetjenesten, fastlegen, den pedagogisk-psykologiske tjenesten og barnevernet. Kommunen skal sørge for at personalet kjenner til meldeplikten til barnevernet. SFO er i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. SFO skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og skal ha kjennskap til hvordan dette kan oppdages og forebygges.

SFO skal samarbeide med skolen, hjemmet og med andre tjenesteytere dersom samarbeidet er nødvendig for å gi det enkelte barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. SFO skal delta i samarbeid om utarbeidelse og oppfølging av tiltak og mål i barnets individuelle plan. I tillegg til samarbeid om enkeltbarn skal SFO også samarbeide med skolen og andre tjenesteytere for å ivareta egne og andre tjenesters oppgaver etter lov eller forskrift. For barn med særskilte behov som har plass i SFO på 7. trinn, kan SFO også være inkludert i samarbeidet om overgangen mellom barneskole og ungdomsskole.

SFO skal samarbeide med hjemmet og skolen for å legge til rette for at de daglige overgangene mellom de ulike arenaene blir gode. SFO bør samarbeide med skolen for å skape en best mulig helhet i hverdagen for barna.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Temasider og artikler

[Samarbeid mellom SFO og hjemmet, skolen og andre tjenester](#)

[Samarbeid mellom SFO og helse- og omsorgssektoren](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan samarbeider vi godt med hjemmet?
- Hvordan sørger vi for god dialog mellom ansatte og foreldre?
- På hvilken måte involverer vi foreldrene i arbeidet med kvalitetsutviklingen av vår SFO?
- Hvordan legger vi til rette for gode sammenhenger og helhet i barnas skole- og SFO-hverdag?
- Hva gjør vi når et barn med behov for særskilt tilrettelegging begynner hos oss?

- Hvordan samarbeider vi med blant annet barnehage, skole, skolehelsetjeneste, PPT og barnevern?

Andre nyttige ressurser

[FUG \(Foreldreutvalget for grunnopplæringen\)](#)

5.2. Overgang fra barnehage til skole og SFO

SFO skal bidra til å skape en god og trygg overgang fra barnehage til skole og SFO sammen med skolen og barnehagen, jf. opplæringsloven § 13-5 og barnehageloven § 2a. Det er skoleeier som har hovedansvaret for samarbeidet.

Det er en fordel om barna får mulighet til å bli kjent med det fysiske miljøet og personalet i SFO før skolestart. Særlig for barn på 1. trinn som starter i SFO før sin første skoledag, spiller SFO en viktig rolle i oppstartsfasen. SFO skal støtte barna den første tiden for å bidra til at barna opplever trygghet og tilhørighet.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Temasider og artikler

[Overgangen fra barnehage til SFO](#)

Film

[Trygge og gode overganger](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvilke rutiner har vi for å sikre en god overgang fra barnehagen til skolen og

SFO?

- Hvordan opplever vi at disse rutinene hjelper barnet og SFO til en god overgang?
- På hvilke måter samarbeider vi med foreldrene for at barna skal få en trygg og god overgang til SFO?
- Hvordan passer vi på at barna blir kjent med både de ansatte og de andre barna i oppstartsfasen?

Andre nyttige ressurser

[Begynne på skole og SFO \(FUG\)](#)

6. Kvalitetsutvikling

[6.1. Overordnet om kvalitetsutvikling](#)

[6.2. Planarbeid](#)

6.1. Overordnet om kvalitetsutvikling

Eier skal legge til rette for at SFO har muligheter til å planlegge og evaluere virksomheten, drive kompetanseheving og reflektere over innhold og arbeidsmåter. Et godt samarbeid mellom SFOs eier og leder er en forutsetning for forsvarlig innholdsmessig og administrativ ledelse. Lederen har en viktig rolle i å veilede og legge til rette for at personalet utvikler en felles forståelse av oppdraget som er gitt i rammeplanen.

SFO skal være et fellesskap og en lærende organisasjon som jevnlig vurderer og videreutvikler sin praksis. SFO skal legge til rette for at hele personalet reflekterer over faglige og etiske spørsmål i tilknytning til rammeplanens verdier og innhold og hvordan de kan være gode rollemodeller for barna. SFO må jobbe ut fra at barn er ulike, og at barnets beste har avgjørende betydning for innholdet og arbeidsmåtene. I arbeidet med å

utvikle kvaliteten i innholdet og arbeidsmåtene skal SFO lytte og ta hensyn til det barna selv formidler om sin opplevelse av fellesskapet i SFO. Et godt og tillitsfullt samarbeid mellom SFO og hjemmet er grunnleggende for kvaliteten, og SFO skal legge til rette for at foreldrene kan bidra i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Alle barn i SFO har rett til et trygt og godt miljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringsloven § 9 A-2. SFO skal forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme barnas helse, trygghet og miljø etter § 9 A-3 og følge opp aktivitetsplikten etter § 9 A-4.

En viktig del av arbeidet med kvalitetsutvikling er at personalet, med bakgrunn i sine erfaringer fra det daglige arbeidet i SFO og gjennom observasjon av barns daglige lek og aktiviteter, kan reflektere og utvikle sin kompetanse og videreutvikle virksomhetens praksis.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttematerialet.

Artikler og temasider

[Arbeid med kvalitet og kompetanse](#)

[Observasjon](#)

Film

[Arbeid med kvalitetsutvikling](#)

[Usystematisk og systematisk observasjon](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan forstår vi begrepet kvalitetsutvikling?
- Hva mener vi kjennetegner god kvalitet i vår SFO?
- Hvordan jobber vi for å videreutvikle kvaliteten?

- Hvordan jobber vi for at vår SFO er en lærende organisasjon?
- På hvilke måter involverer vi barna i kvalitetsutviklingen?
- Hvordan involverer vi foreldrene?

6.2. Planarbeid

SFO skal planlegge innhold og arbeidsmåter, og arbeidet skal evalueres jevnlig. Planlegging gir personalet grunnlag for å reflektere og jobbe langsiktig og systematisk for å utvikle virksomheten. Planleggingen skal ta utgangspunkt i lokale forhold og bidra til å realisere rammeplanen for SFO. Arbeidet skal være basert på inkludering og barns medvirkning.

Den enkelte SFO skal utarbeide en årsplan eller en tilsvarende plan som skal vise hvordan SFO omsetter rammeplanens verdigrunnlag og innhold til praksis. Planen skal være et arbeidsredskap for personalet, og bidra til å gi informasjon til foreldre og andre samarbeidspartnere.

I samiske distrikt skal SFO vurdere hvordan planen kan ses i sammenheng med den samiske årstidskalenderen, og hvordan innholdet og arbeidsmåtene kan knyttes til årets gang og endringene i naturen og til tradisjonell kunnskap og levesett.

Støttmateriell

Det er frivillig å bruke støttemateriellet.

Artikler og temasider

[Planarbeid](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan kan vi bruke rammeplanen for SFO som grunnlag for planarbeidet vårt?
- Hvor ofte og hvordan bør vi evaluere innholdet og arbeidsmåtene vi har planlagt?
- Hvordan kan vi jobbe for at planene våre kan brukes som et arbeidsredskap for personalet?
- Hvordan har barna medvirkning i planarbeidet i vår SFO?

Hjemmel

Rammeplanen er fastsatt av Kunnskapsdepartementet 31.05.2021 med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringsloven) § 13-7. Forskriften trer i kraft 1. august 2021.